

تحکیم بنیان خانواده، توان‌افزایی و مهارت‌آموزی با مراکز توانمندسازی کوثر شهرداری تهران

فاطمه یازلو، معاون توانمندسازی اداره کل امور زنان و خانواده شهرداری تهران

آنچه امروز در معاونت توانمندسازی اداره کل امور زنان و خانواده رخ می‌دهد، ماحصل سال‌ها تجربه و تلاش صادقانه برای هدایت

زنان در مسیر توان‌افزایی است. این رویکرد که زنان، به‌عنوان نیمی از جمعیت جامعه باید به اعضای اثربخش و فعالی مبدل شوند که در امور اجتماعی و اقتصادی مشارکت می‌کنند، پیش‌بینی سیاست‌گذاری‌های این معاونت است.

به‌زعم این معاونت، توانمندی یک سازه چندبعدی و توانمندسازی یک فرآیند چندبعدی است که در سطوح فردی، اجتماعی و اقتصادی جاری می‌شود. گروه هدف این اقدامات شامل زنان و خانواده با تأکید خاص بر زنان سرپرست خانوار و فرزندان آنها و زنان کم‌برخوردار است. برجسته‌ترین اهداف، ایجاد اشتغال برای زنان سرپرست خانوار و افزایش مشارکت اجتماعی و اقتصادی زنان به‌ویژه زنان کم‌برخوردار و سرپرست خانوار است که در نهایت به اشاعه و ترویج فرهنگ خانواده‌محوری در برنامه‌ها و طرح‌های مربوط به توانمندسازی زنان منجر شده و به تحکیم بنیان خانواده زنان سرپرست خانوار بینجامد. بدین منظور پس از شناسایی زنان متقاضی دریافت خدمات که ممکن است به‌صورت خودمراجعه‌کننده یا معرفی توسط سایر بخش‌های داخل و بیرون شهرداری اتفاق بیفتد، طی یک روند نظام‌مند به کسب اطلاعات و نیازسنجی و سپس تدوین برنامه توانمندسازی می‌پردازد. در صورت لزوم پس از انجام مصاحبه اولیه، کارشناسان توانمندسازی به بازدید از منزل و تهیه گزارش جامعی در خصوص زن مراجعه‌کننده می‌پردازند.

برای هدفمند کردن خدمات‌رسانی، اطلاعات مربوط به این جامعه هدف، توسط ادارات امور بانوان مناطق ۲۲گانه در «سامانه توانمندسازی زنان سرپرست خانوار شهرداری تهران» ثبت و گردآوری می‌شود. سپس زنان طی برنامه توانمندسازی مدون و متناسب با نیاز خود، به‌سوی مهارت‌آموزی و یادگیری مهارت‌های اساسی برای زندگی، کارآفرینی و راه‌اندازی و مدیریت کسب‌وکارهای خرد و خانگی، سوق داده می‌شوند. طبق آخرین آمار ثبت‌شده در سامانه توانمندسازی زنان سرپرست خانوار، ۶۱۲۰ نفر زن سرپرست خانوار و کم‌برخوردار و تعداد ۱۲۰۰ نفر از فرزندان آنها تحت پوشش این اداره کل هستند و به‌فراخور نیازشان از طرح‌های توانمندسازی بهره‌مند می‌شوند. در این راستا اقدامات معاونت توانمندسازی در سه سطح (۱) خدمات مشاوره و مددکاری و حمایت معیشتی (۲) آموزش‌های فردی و خانواده‌محور و (۳) خدمات مهارت‌آموزی و اشتغال، صورت می‌پذیرد. تعداد بهره‌مندان از خدمات حمایت معیشتی در سال جاری بالغ بر ۱۱ هزار نفر بوده و همچنین در حوزه آموزش فردی و خانواده‌محور از ابتدای سال ۱۴۰۲ تاکنون در مجموع ۹۲۲۰ نفر بوده و در حوزه خدمات مهارت‌آموزی نیز در مجموع ۹۲۳۵ نفر از مخاطبان گروه هدف را بهره‌مند ساخته است. پیامد این مداخلات در جامعه هدف، ارتقای حس خودارزشمندی، خودباوری، قدرت‌عاملیت و اعتمادبه‌نفس و ترویج فرهنگ کارآفرینی اجتماعی و نوآوری در میان ایشان است و امید می‌رود که در سطح جامعه کلان‌تر منجر به تشویق زنان به گام برداشتن در مسیر تولید ملی و مشارکت اقتصادی شود.

برپایی بازارچه دائم و موقت با هدف درآمذزایی بانوان

اداره کل امور زنان و خانواده شهرداری تهران برای بانوان این زمینه را مهیا کرده است که بانوان بتوانند محصولات و تولیداتشان را در بازارچه دائم و موقت به فروش برسانند. بازارچه‌های دائم با ۱۰ غرفه در تهران برپاست و نمایشگاه‌های موقت هم در مناسبت‌های مختلف از جمله ماه رمضان، روز دختر، روز کارآفرینی، شب پلدا و روز مادر در سطح شهر و ایستگاه‌های مترو برقرار می‌شود.

۲

دکتر علیرضا زاکانی، شهردار تهران

هدف: بهره‌مندی از ظرفیت هنری بانوان در اقتصاد ملی

با اسکن این کد فیلم کوتاهی درباره نمایشگاه توانمندی بانوان ببینید

منظور از بهره‌مندی از توانمندی‌ها آن است که از هر فرصتی برای تقویت اقتصاد خانواده استفاده کنیم. در واقع به جای کمک مالی، امکاناتی را باید مهیا کنیم تا با بهره‌مندی از توانمندی‌های زنان، ظرفیت عظیم و هویت جدید برای شهرمان رقم بخورد. حال رویداد بزرگ نمایشگاه توانمندسازی زنان و خانواده، چهارمین رویداد در ۲ سال گذشته و بعد از تعطیلی‌های چندسال اخیر به شمار می‌آید که در آن ۸۵ مرکز کوثر و ۶ بازارچه دائمی به عرضه محصولات خود پرداختند. ما اکنون به دنبال برنامه‌ریزی مؤثر هستیم تا بتوانیم در ۵ حوزه شهر تهران، نمایشگاه‌های دائمی عرضه محصولات را برپا کنیم. در حال حاضر نزدیک به ۳ هزار مترمربع فضای نمایشگاهی و ۱۵ ایستگاه هم‌به‌طور اختصاصی در حوزه صنایع دستی، پوشاک، زیورآلات و... در حال آماده‌سازی است که تا پایان سال از آنها رونمایی خواهد شد. با برگزاری کارگاه آموزشی در حوزه صادرات باید شرایط برای ارائه محصولات بانوان در خارج از کشور را هم فراهم کنیم؛ مسیری که البته در حال ریل‌گذاری است تا در کلاشهر تهران هیچ فرد بدون شغل و درآمدی وجود نداشته باشد و به واقع هر کس بتواند در عرصه کاری خود موفق باشد و به جای اینکه در معرض آسیب قرار گیرد به اقتصاد کشور کمک کند.

در شهری زندگی می‌کنیم که ظرفیت‌های بزرگ آن درک نشده است به همین جهت باید مبتنی بر یک تحول، تغییر و ظرفیت‌سازی جدیدی برای تهران بازتعریف کنیم. در بحث اقتصاد این کلانشهر می‌توان از ظرفیت زنان استفاده صحیح و بجا داشت. از جمله مواردی که می‌تواند در مباحث اقتصادی حتی در سطح ملی مؤثر باشد و در پایتخت به بهترین نحو به آن توجه شده است، ظرفیت هنری زنان در خانه‌هاست که می‌توان با تحقق شعار «هر خانه، یک کارخانه» از این ظرفیت در اقتصاد ملی هم بهره‌مند شد. در این بین، یکی از دغدغه‌های مدیریت شهری بازتعریف فعالیت‌های اقتصادی در پایتخت است. به عبارتی تلاش می‌کنیم اولاً همه کسانی که پیش‌تاز این فعالیت‌ها و تلاش‌ها هستند را شناسایی کرده و ارتباط مؤثری برقرار کنیم تا بتوانیم با استفاده از ظرفیت و توانمندی آنها گام مؤثری برداریم. نکته دوم اینکه مبتنی بر نیاز جهانی، منطقه‌ای و داخلی فضا برای انتخاب مهیا باشد تا شرایط فعالیت در کارگاه‌ها و همچنین محیط خانه را فراهم آوریم. به‌طور حتم این انتخاب، قدرالسهم آموزش مرتبط با کار و حرفه، سهم امکانات برای عرضه مستقیم محصولات را مشخص خواهد کرد تا امکان برپایی نمایشگاه دائمی که بیانگر هویت شهر تهران و اقتصاد خانوار است، مهیا شود.

گفت‌وگو با عزیز قانعی‌راد، رئیس اداره مهارت‌آموزی و اشتغال اداره کل امور زنان و خانواده

هدف از توانمندی زنان، فعالیت اقتصادی موفق و پایدار است

اما حمایت این اداره تنها به ایجاد مراکز کوثر ختم نمی‌شود، بلکه برای ارائه محصولاتشان و نیز ایجاد فضای بازار و بازارچه هم برنامه‌ریزی شده است. محصولات تولید شده باید در یک فضای مثل بازار عرضه شوند تا کارگاه‌های تولیدی برای تولیدات جدید قوت داشته باشند؛ به همین منظور برای مخاطبان، شهروندان کارآفرین و بانوان فعال در حوزه مشاغل خرد خانگی سکوهای فروش در تهران تعریف کرده‌ایم تا بتوانند با فروش محصولات تولید شده در این سکوها آنها را به سرمایه‌مجدد برای کار تبدیل کنند. برای دستیابی به این هدف شرکت ساماندهی، مترو، میادین میوه و تره‌بار و فروشگاه شهروند دست‌یاری به ما دادند که بتوانیم بازارچه‌های موقت و دائمی برپا کنیم. بازارچه‌های موقت به‌مدت ۵ و ۱۰ روزه در مناسبت‌هایی مثل ایام‌ماه مبارک رمضان، روز دختر، روز مادر، دهه کرامت، استقبال از مهر، شب پلدا، دهه فجر و استقبال از بهار برپا می‌شوند. بازارچه‌های ثابت هم در مناطق ۴، ۱۵ و ۱۵۰ غرفه به‌مدت ۶ ماه تا یک سال در اختیار خانم‌های کارآفرین گذاشته می‌شوند که بتوانند به‌صورت رایگان استفاده کنند.

نحوه همکاری بانوان با این اداره چگونه است؟

علاقه‌مندان می‌توانند به‌صورت حضوری به آدرس مادر خیابان بهشت، کوچه عدالتخواه، پلاک ۲۳، اداره کل بانوان مراجعه کنند یا از طریق وب‌سایت زنان و تولید ملی و همچنین ادارات بانوان مناطق ۲۲گانه اطلاعات و درخواست‌شان را ثبت کنند. همچنین این عزیزان می‌توانند به اداره بانوان شهرداری منطقه خودشان مراجعه و خدمات موجود را از همکاران ما مطالبه کنند.

استقبال از مراکز توانمندسازی کوثر چگونه بوده است؟

تعداد مراکز کوثر تا ۲ سال پیش حدود ۵۰ مرکز بود و طی ۲ سال مدیریت خانم دکتر اردبیلی تعداد این مراکز به ۹۱ مرکز فعال رسید که به صراحت می‌توان گفت رشد ۸۰ تا ۹۰ درصدی صورت گرفته است.

همچنین درباره بازارچه‌ها هم به این نکته اشاره کنم که طی مدت این دو سال، با راه‌اندازی یک بازارچه ثابت و جدید در منطقه ۱۵ حدود ۵۰ غرفه به ظرفیت بازار اضافه شد؛ ضمن آنکه ایجاد بازارچه‌های مناسبتی در میادین اصلی شهر نقش مهمی را در فعالیت اقتصادی افراد با مشاغل خانگی ایفا کرد.

شاید بارها از کنار ساختمان‌هایی در شهر عبور کرده باشید که عنوان سردرشان نظر شما را جلب کرده باشد؛ ساختمان‌هایی با عنوان مراکز توانمندسازی کوثر؛ مراکزی که از نوع فعالیت در آن خبری و اطلاعاتی ندارد و فقط با دیدن همین عنوان می‌دانید هر چه هست مربوط به توانمندسازی بانوان مستعد است. همین ابهام و سؤال ذهنی برخی از شهروندان دلیلی شد تا با عزیز قانعی‌راد، رئیس اداره مهارت‌آموزی و اشتغال اداره کل امور زنان و خانواده گفت‌وگویی انجام دهیم:

دلیل راه‌اندازی مراکز مهارت‌آموزی و توانمندسازی کوثر توسط شهرداری تهران چه بود؟

در واقع این مراکز زیرمجموعه اداره مهارت‌آموزی و اشتغال اداره کل امور زنان و خانواده شهرداری تهران هستند. این مراکز با هدف مهارت‌آموزی و ایجاد اشتغال برای زنان سرپرست خانوار و اقشار ضعیف جامعه، کم‌برخوردار و خانم‌های خردسپرست تعریف شده است و سعی بر این دارد که جامعه هدف بتواند با فعالیت اقتصادی یک معیشت پایدار برای خودش تعریف کند. یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های این اداره در پله اول حمایت از افرادی است که قصد دارند با حس مسئولیت اجتماعی در سطح وسیع اشتغال‌زایی کنند.

همکاری با این زنان چگونه است؟

بانوان صاحبان مشاغل براساس تفاهم با شهرداری موظف هستند به‌مدت ۳ ماه برای متقاضیان دوره مهارت‌آموزی داشته باشند و بعد از آن افراد در همان فضا با بیمه و حقوق وزارت کار مشغول به کار می‌شوند. در حال حاضر حدود ۹۱ مرکز کوثر در مناطق ۲۲گانه شهر تهران با ظرفیت اشتغال ۱۵۰۰ نفر مشغول به فعالیت هستند که بیش از ۹۰ درصد از این ۹۱ مرکز در صنف خیاطی و دوخت و دوز فعالیت دارند و مابقی هم صنوفی مثل صنایع غذایی، صنایع دستی و بسته‌بندی است. هر یک از این فضاها با ۴۰ درصد زیر قیمت نسبت به سایر فضاهای کارگاهی توسط شهرداری در اختیار صاحبان مشاغل و کارآفرینان گذاشته می‌شود.